

Literatura.

Roger Bonnard, professeur de droit administratif a la faculté de droit de Bordeaux: **La théorie de la formation du droit par degrés dans l'oeuvre d'Adolf Merkl**, Paříž, 1928, 33 str.

Podobně jak jsem učinil v *Revue international de la théorie du droit* (druhý ročník, 1927/28) v pojednání „La doctrine de M. Adolf Merkl“ zabývá se nyní i Bonnard teorií Merklovou o stupňovitosti právního řádu v článku, uveřejněném v „Revue du droit public et de la Science politique en France et à l'Étranger“ (říjen, listopad, prosinec 1928), který vyšel též jako separát. Autor v celku výstižně reprodukuje důležitou teorii Merklova. S jeho stručnou kritikou této teorie, kterou podává na konci svého pojednání a která vrcholí v názoru, že teorie Merklova hodí se sice na rakouský, nikoli francouzský právní řád, nelze však nijak souhlasit, a to už z toho důvodu ne, poněvadž autor zůstává dlužen důkaz, jak bylo by možno, aby ta ona obecná teorie právní se mohla „hodit“ nebo „nehodit“ na určitý právní řád. To znamenalo by asi tolik, jako kdybychom teoretikovi, který stanoví obecný pojem „práva“ nebo „státu“, chtěli vytýkat, že se tento pojem nehodí pro to či ono právo, nebo ten či onen stát. Není prostě a nemůže být věcí empirických zákonodárců, t. j. pánů poslanců a senátorů X a Y, pokud se týče ministerských radů U nebo Z, připravujících osnovy zákonů nebo ústav, aby svými výtvory korigovali, pokud se týče verifikovali správnost obecných teorií právních, jako jest nauka o stupňovitosti právního řádu a její jednotlivé teoretické výsledky. Ze spisu Bonnarda, jinak velmi sympatického a záslužného, nedovidáme se také ve skutečnosti nic bližšího o tom, v jakých konkrétních směrech by právní řád francouzský se přičil výsledkům Merklovy teorie.

Pojednání Bonnardo vítáme vřele jako důkaz vzácného pochopení autora pro význam teorie normativní. Bonnard jeví se i zde jako pravý žák svého učitele Duguita. F. W.

B. Mirkin-Guetzevitich, Secrétaire général de l'Institut International de Droit Public: **Les Constitutions de l'Europe nouvelle**. Paříž, 1928, 412 str. Autor podává ve své publikaci francouzské texty ústav nových států evropských, pokud se týče těch států, jichž ústavy byly po světové válce zásadně změněny. (Německo, Bavorsko, Prusko, Rakousko, Estonsko, Finsko, Řecko, Maďarsko, Irsko, Lotyšsko, Litévsko, Polsko, Rumunsko, Jugoslavie, Československo, Turecko a Rusko.) Zvláštní pozornost zasluhuje úvodní kapitola (str. 7—55), nadepsaná „Essai synthétique“, v němž autor soustavně pojednává o principech, na kterých nové ústavy jsou budovány. F. W.